

Advies 2021/09

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Bijkomende financieringsbron voor de sector geneeskundige verzorging van het RIZV

Samengevat.....	1
1 Context.....	2
2 Financiering van de sector Geneeskundige Verzorging.....	2
3 Het voorstel.....	3
4 Advies van het Comité	4

Samengevat

Aan het ABC wordt voor advies een voorontwerp van wet voorgelegd dat vanaf 2021 voorziet in een versterking van de financiering van de sector 'Geneeskundige Verzorging'.

De maatregel vloeit voort uit de intentie van de regering - zoals geformuleerd in de algemene begrotingstoelichting voor het jaar 2021 - om een jaarlijkse belasting in te voeren op effectenrekeningen waarvan de inkomsten zouden worden gebruikt om de impact van de gezondheids crisis op de financiering van sociale zekerheid te milderen. De Raad van State bracht echter een negatief advies uit over de toewijzing van de inkomsten uit deze effectentaks aan de sociale zekerheid. De regering zoekt vervolgens naar een alternatieve manier om de sociale zekerheid van bijkomende financiering te voorzien.

Het vooropgestelde mechanisme voorziet in de toekenning van extra middelen aan de gezondheidszorg in de vorm van een zogenaamde Rijkstoelage. Deze toelage zou in mindering worden gebracht van de middelen die via het mechanisme van de beperkte tussenkomst vanuit de Globale Financiële Beheer Werknemers en Zelfstandigen naar de sector geneeskundige verzorging vloeien. 9,1% van het bedrag zou worden afgetrokken van de beperkte financiële tussenkomst van het Global Financieel Beheer Zelfstandigen.

Het ABC neemt kennis van dit voorontwerp van wet en verwelkomt i) het voornemen van de regering om de impact van de gezondheids crisis op de sociale zekerheid te verzachten via een aanvullende financiering en ii) haar initiatief om een alternatief te ontwikkelen voor het oorspronkelijk vooropgestelde financieringsmechanisme. Het Comité betreurt echter dat de financiering die in het voorontwerp van wet voorzien is voor het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen, slechts de helft bedraagt van het bedrag dat aanvankelijk was vooropgesteld en waartoe de regering zich had geëngageerd in de algemene begrotingstoelichting van november 2020.

Aan het ABC wordt voor advies een voorontwerp van wet voorgelegd dat de financiering van de verzekering voor geneeskundige verzorging aanpast.

1 Context

De algemene toelichting bij de begroting voor het jaar 2021¹ voorzag de invoering² van een jaarlijkse belasting op effectenrekeningen waarvan de opbrengst zou worden aangewend voor de sociale zekerheid. De algemene toelichting stelde (p.17) meer bepaald dat, overeenkomstig het regeerakkoord, de opbrengst van deze jaarlijkse belasting zou worden aangewend om de impact van de gezondheidscrisis op de financiering van de sociale zekerheid te verminderen³. De middelen zouden als onderdeel van de alternatieve financiering in de verhouding 80,1% - 19,9% worden toegewezen aan respectievelijk het Globaal Financieel Beheer Werknemers en het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen. Voor 2021 werden de inkomsten uit deze jaarlijkse effectentaks geraamd op ca. 398 miljoen EUR⁴, waarvan ca. 319 miljoen EUR bestemd voor het werknemersstelsel en ca. 79 miljoen EUR voor het zelfstandigenstelsel⁵. De opbrengsten die voortvloeien uit de effectentaks zouden volgens de algemene toelichting vanaf 2022 geacht worden deel uit te maken van de variabele inspanning die ieder jaar zal geleverd worden⁶.

Op 2 december 2020 bracht de Raad van State echter een negatief advies uit m.b.t. de aanwending van de opbrengst van de effectentaks ten behoeve van de sociale zekerheid⁷. Door de regering werd vervolgens op zoek gegaan naar een alternatieve manier om de sociale zekerheid bijkomend te financieren. De financieringstechniek die werd uitgewerkt, verruimt het budget van de globale beheren door hun inbreng in het budget van de sector van de Geneeskundige Verzorging te verminderen (cf. infra). De financiële impact voor de sector Geneeskundige Verzorging wordt geneutraliseerd door te voorzien in een nieuwe financiering vanuit de algemene middelen.

2 Financiering van de sector Geneeskundige Verzorging

De sector Geneeskundige Verzorging wordt gefinancierd door middel van:

- ontvangsten die rechtstreeks aan het RIZIV toekomen;
- een beperkte financiële tussenkomst vanuit de beide Globale Beheren. Het basisbedrag werd voor de beide Globale Beheren wettelijk vastgelegd in 2008 en wordt jaarlijks aangepast aan

¹ Begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2021: algemene toelichting - 13 november 2020.

² Vanaf 2021

³ Volgens de toelichting moest de taks op die manier bijdragen aan de instandhouding van de sociale zekerheid die in cruciale tijden de bevolking van het land beschermt op het vlak van gezondheid en inkomen.

⁴ P. 17 van de algemene toelichting

⁵ In navolging van de algemene begrotingstoelichting werd een bedrag van 79 miljoen EUR aan inkomsten uit effectentaks opgenomen in het definitief begrotingsontwerp 2021 van het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen (zie begrotingsverslag ABC van januari 2021).

⁶ P. 48 van de algemene toelichting

⁷ Het bedrag van 79 miljoen EUR werd daarom niet meer opgenomen in het voorstel van begrotingscontrole van het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen (zie begrotingsverslag ABC van maart 2021)

de groeivoet van de bijdragenontvangsten⁸. Voor het Globaal Beheer Zelfstandigen is dit geregeld in artikel 6, §1bis van het koninklijk besluit van 18 november 1996;

- een zogenaamde saldo-financiering die het verschil moet dekken tussen, enerzijds, de behoeften van de sector Geneeskundige Verzorging en, anderzijds, de eigen ontvangsten van het RIZIV en de beperkte financiële tussenkomst van de Globale beheren. Beide Globale Beheren voorzien in die saldo-financiering maar zij ontvangen hiervoor een gelijk bedrag aan alternatieve financiering, voortkomende uit btw-opbrengsten. Voor het Globaal Beheer Zelfstandigen is dit geregeld in artikel 6, §1quater van het koninklijk besluit van 18 november 1996.

3 Het voorstel

Het voorontwerp van wet voorziet in een versterking van de financiering van de gezondheidszorg vanaf 2021 door de toekenning van bijkomende middelen aan de sector geneeskundige verzorging. Deze bijkomende financiering neemt de vorm aan van een zogenaamde Rijkstoelage die rechtstreeks aan het RIZIV wordt gestort en deel uitmaakt van de eigen ontvangsten van deze sector.

Voor 2021 wordt de nieuwe Rijkstoelage vastgelegd op 398 miljoen EUR. Vanaf 2022:

- wordt dit bedrag aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex;
- bestaat de mogelijkheid tot aanpassing van het bedrag via een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

De nieuwe Rijkstoelage wordt in mindering gebracht van de middelen die via het mechanisme van de beperkte tussenkomst vanuit de Globale Financiële Beheren Werknemers en Zelfstandigen naar de sector geneeskundige verzorging vloeien (de zogenaamde paragrafen 1bis). Daarbij wordt de volgende verdeelsleutel gehanteerd:

- 90,9% wordt in mindering gebracht van de beperkte financiële tussenkomst vanuit het Globaal Financieel Beheer Werknemers. Voor het boekjaar 2021 stemt dit overeen met 361,798 miljoen EUR.
- 9,1% wordt in mindering gebracht van de beperkte financiële tussenkomst vanuit het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen. Voor het boekjaar 2021 stemt dit overeen met 36,202 miljoen EUR.

Deze bedragen kunnen via een bij Ministerraad overlegd koninklijk besluit worden aangepast in functie van de wijzigingen van het bedrag van de Rijkstoelage (cf. hogergenoemde wijzigingen vanaf 2022).

⁸ Er dient daarbij opgemerkt dat het mechanisme waarbij de financiële tussenkomst jaarlijks wordt aangepast aan de groeivoet van de ontvangsten uit sociale bijdragen in de periode 2017-2021 wordt opgeschort. In de plaats daarvan is er een forfaitair bedrag voor 2017 vastgelegd, dat jaarlijks wordt aangepast aan de evolutie van de gemiddelde gezondheidsindex.

4 Advies van het Comité

Het ABC neemt kennis van het voor advies voorgelegde voorontwerp van wet. Het verwelkomt:

- de intentie van de regering om via een bijkomende financiering de impact van de gezondheids crisis op de sociale zekerheid te milderen en zo terzelfdertijd ook de financieringsbasis van het systeem te versterken;
- het initiatief van de regering om een alternatief uit te werken voor de initieel vooropgestelde financiering d.m.v. de nieuwe effectentaks.

Het Comité merkt echter op dat de regering zich er in de algemene begrotingstoelichting van november 2020 toe engageerde om 19,9% van de bijkomende financiering voor de sociale zekerheid toe te wijzen aan het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen. In het financieringsvoorstel dat ter advies wordt voorgelegd zal de bijkomende financiering slechts voor 9,1% ten goede komen aan het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen.

Het Comité begrijpt dat het aandeel van de bijkomende financiering met positieve impact op beide globale beheren:

- in het initiële voorstel in lijn was met de wettelijke⁹ verdeelsleutel¹⁰ voor de basisbedragen van alternatieve financiering en,
- in het nieuwe financieringsvoorstel overeenstemt met de verdeelsleutel die wettelijk is vastgelegd voor de financiering van de sector Geneeskundige Verzorging.

Dit neemt echter niet weg dat het budgettaire voordeel voor het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen van de bijkomende financiering waarin het voorgelegde voorontwerp van wet voorziet, nauwelijks de helft bedraagt van het bedrag dat aanvankelijk was vooropgesteld¹¹ en waartoe de regering zich in de algemene begrotingstoelichting van november 2020 engageerde. Het Comité betreurt dit ten zeerste.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 23 april 2021:

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

⁹ Wet van 18 april 2017 houdende hervorming van de financiering van de sociale zekerheid

¹⁰ Sinds 2017 wordt 13,41% van de BTW-opbrengst in de vorm van een basisbedrag aan alternatieve financiering toegewezen aan het Globaal Financieel Beheer Werknemers en 3,33% aan het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen. Aan het Globaal Financieel Beheer Werknemers wordt bovendien 40,73% van de opbrengst van roerende voorheffing toegewezen. Voor het Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen gaat het om 10,12%.

¹¹ 36 i.p.v. 79 miljoen EUR in 2021